

Przedpłata:
Miesięcznie { w eksped. 200 mk.
na pocztę 210 mk.
Numer pojedynczy . 30 marek

ORĘDOWNIK POWIATOWY

Ogłoszenia:
przyjmuje się za opłatą
mm 1-lm. na str. 6-lm 30.00 mk
mm reklam. 1-l. na str 3-l. 50.00 mk

Administracja Koźmin

Wychodzi w środy i soboty

Telefon nr. 84

Wrazie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub tym podobnych nieprzewidzianych okoliczności wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub doodszkodowania.

Dział urzędowy

Nr. 600. Obwieszczenie dotyczące zapłacenia podatku obrotowego od przedmiotów zbytkowych.

Na mocy § 17 ustępu 1 ustawy o podatku obrotowym oraz §§ 45 i 51 przepisów wykonawczych, wzywa się zobowiązanych do płacenia podatku obrotowego, od przedmiotów zbytkowych, kupców i przemysłowców, towarzystwa i inne stowarzyszenia, w obwodach gminnych i dworskich powiatu Koźmińskiego, aby wręczyli urzędowi dla podatku obrotowego przepisane deklaracje pisemne dotyczące ogólnej kwoty wpłat obrotu podlegającej podatkowi w czasie od 1 stycznia do 31 grudnia 1922 r., najpóźniej do 15 lutego 1923 lub też podali potrzebne szczegóły w urzędzie znajdującym się w starostwie pokój 7 w dni robocze od godziny 9 do 1 przed południem.

Obowiązek podatkowy nie rozciąga się na wolne zawody (lekarzy, adwokatów, artystów itd.)

Podatek pobiera się także, gdy podatnicy z własnego przedsiębiorstwa wezmą przedmioty do własnej potrzeby lub zużycia. W takim razie jako wpłat uważa się kwotę, którą w danej miejscowości i w danym czasie płacą zwykle sprzedając z drugiej ręki.

Do płacenia podatku obrotowego od przedmiotów zbytkowych są zobowiązane także te osoby, i t. d. u których ogólna kwota wpłat w roku kalendarzowym nie wynosi więcej jak 3 000 mk,

Do złożenia deklaracji pisemnej należy użyć formularzy przepisowych które można otrzymać bezpłat. w podpisany urzędzie dla podatku obrotowego. Obowiązani do podatku winni zgłosić wpłaty, chociaż im nie nadesłano formularzy do deklaracji.

Kto deklaracji nie odda narazi się na karę porządkową.

Ustawa o podatku obrotowym grozi temu, kto o kwocie wpłat świadomie podaje szczegóły nie prawdziwe i umyślnie dopuszcza się defraudacji podatku obrotowego albo podstępnie osiąga nieprzysługującą mu korzyść podatkową, grzywną do 20-krotnej kwoty zatajonego lub zdefraudowanego podatku. Jeżeli nie można stwierdzić tej kwoty podatkowej nastąpi grzywna w kwocie 100 mk. do 100 000 mk. Usiłowanie podlega również karze.

Deklarację można zresztą w razie potrzeby wymusić przez kilkakrotnie powtarzającej się grzywny, pomimo, iż urząd dla podatku obrotowego ma prawo do oszacowania podatku na podstawie własnych dochodzeń.

Wezwanie powtarzać się nie będzie co miesiąc. Obowiązani do podatku winni raczej w przyszłości oddawać deklaracje w ogólnych wpłat, podlegających podatkowi w każdym miesiącu w ciągu następującego po nim miesiąca kalendarzowego bez wezwania.

Koźmin, dnia 16 grudnia 1922.

Wydział Powiatowy
jako Urząd dla Podatku Obrotowego
Czarnecki

Nr. 601. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 października 1922 r.

o obowiązku właścicieli, zarządców i dozorców domów przeciwdziałania tajnemu gorzelnictwu.

Na podstawie art. 2. ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 449) w brzmieniu, nadanem mu ustawą z dnia 1 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618) zarządza się co następuje:

§ 1. Właściciele, zarządcy oraz dozorczy domów innych zabudowań obowiązani są zwracać uwagę, czy w pomieszczeniach, znajdujących się w nieruchomościach, podlegających ich pieczy, nie uprawia się tajnego gorzelnictwa i donosić natychmiast władzy o wszelkich w tym względzie spostrzeżeniach wzgl. podejrzeniach.

Władza, u której doniesienie takie uczyniono, wyda donoszącemu potwierdzenie otrzymania doniesienia.

§ 2. Winni zaniechania określonego w par. 1. obowiązku, jeżeli z okoliczności wynika, iż mieli możliwość spełnienia go, będą karani wedle art. 4. ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 49) i art. 4. i 5. ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 618) o ile czyn ich nie stanowi przestępstwa, ulegającego surowszej karze.

§ 3. Obowiązek doniesienia nie istnieje w tych wypadkach, w których powszechne ustawy karne zwalniają od obowiązku doniesienia o zbrodni lub od od-

powiedzialności za udzielenie pomocy zbrodniarzowi (art. 170 rosyjskiego kodeksu karnego, § 216 austr. kodeksu karnego, § 257 niemieckiego kodeksu karnego.)

§ 4. Wykonanie tego rozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 14 dni po dniu ogłoszenia.

Prezydent Ministrów: (—) Julian Nowak,

Minister Skarbu: (—) Jastrzębski,

Minister Spraw Wewnętrznych: (—) A. Kamiński,

Minister Sprawiedliwości: (—) W. Makowski,

Powyższe podaje do publicznej wiadomości.

— L. dz. 6551/22 St. I. —

Koźmin, dnia 21 grudnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 602.

Okólnik

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych do wszystkich pp. Wojewodów, Del. Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu w Warszawie w przedmiocie zapobiegania szerszeniu w druku wiadomości uwłaczających godności p. Prezydenta Rzeczypospolitej i Ministrów oraz powadze Sejmu, Senatu i Urzędów państwowych.

Wobec ukonstytuowania się Sejmu i Senatu obowiązuje obecnie przepis art. 2 konstytucji, który głosi, że organami władzy zwierzchniej są Sejm i Senat, Prezydent Rzeczypospolitej włącznie z odpowiedzialnymi Ministrami oraz niezależne sądy.

W związku z tem organy władzy zwierzchniej a w szczególności Prezydent Rzeczypospolitej jako przedstawiciel Państwa na zewnątrz i szef władzy wykonawczej winne być otaczane specjalnym szacunkiem ze strony wszystkich obywateli Państwa, wszelkie zaś wystąpienia zmierzające do obniżenia ich autorytetu winne spotkać się z najenergiczniejszym przeciwdziałaniem ze strony władz państwowych opartem na rozporządzalnych środkach prawnych. Zwracając uwagę na powyższe polecam pp. Wojewodom w razie stwierdzenia w druku wystąpień obniżających powagę, godność i autorytet organów władzy zwierzchniej oraz w razie nie poszanowania urzędów państwowych kierować się w każdym wypadku postanowieniami zawartymi w ustawie karnej.

— L. P. T. 8217/22. —

Minister Spraw Wewnętrznych

podp. Generał Sikorski.

Powyższy okólnik podaje do wiadomości i przestrzegania.

— Nr. dz. 6853/22 St. —

Koźmin, dnia 27 grudnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 603. Rozporządzenie Rady Ministrów.

z dnia 6 listopada 1922 r. w sprawie zezwolenia na wprowadzenie pracy na 3 zmiany w tartakach.

Na zasadzie art. 15 i 6 p. d. ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. r. 1920, nr. 2, poz. 7) zarządza się co następuje:

§ 1. Zezwala się na pracę w tartakach w porze nocnej i utrzymywanie ich w ruchu bez przerwy w ciągu 6 dni tygodnia przez wprowadzenie trzeciej zmiany pracowników.

§ 2. Czas pracy poszczególnych pracowników w myśl przepisów art. 1 i z zachowaniem przepisów art. 10 wyszczególnionej ustawy winien wynosić w dni powszednie 8 godzin na dobę, w soboty 6 godzin na dobę, a ich odpoczynek niedzielny winien co najmniej trwać 24 godziny co tydzień.

§ 3. Zezwolenie na wprowadzenie pracy na 3 zmiany w poszczególnych tartakach wydawać będzie inspektor pracy właściwego obwodu po przedstawieniu zaświadczenia organów Ministerstwa Robót Publicznych, że wydanie takiego zezwolenia potrzebne jest ze względu na odbudowę kraju.

§ 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje do dnia 1 lutego 1923 roku.

Prezydent Ministrów:

(—) Julian Nowak,

Minister Pracy i Opieki Społecznej:

(—) L. Darowski,

Powyższe podaje do publicznej wiadomości.

— L. dz. 6461/22 St. I. —

Koźmin, dnia 21 grudnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 604.

Obwieszczenie

Podaje się do wiadomości, że w wyborach do Rady Izby Lekarskiej Poznańsko-Pomorskiej w dniu 10 grudnia 1922 r. otrzymali większość absolutną odanych ważnych głosów, a przez to na członków Izby wybrani zostali następujący lekarze:

1. Dr. Maj Kazimierz w Grudziądzu
2. Prof. Dr. Jurasz Antoni starszy w Poznaniu
3. Dr. Dembiński Tadeusz w Poznaniu
4. Dr. Karwowski Adam w Poznaniu
5. Prof. Dr. Jezierski Wincenty w Poznaniu
6. Dr. Lniski Hipolit w Chojnicach
7. „ Nowakowski Stanisław w Kościanie
8. „ Szulc Tadeusz w Poznaniu
9. „ Steinborn Oton w Toruniu
10. „ Jerzykowski Stanisław w Poznaniu
11. „ Dandelski Zdzisław w Toruniu
12. „ Bruski Leon w Kartuzach
13. „ Zieliński Feliks w Grudziądzu
14. „ Gaszkowski Alfons w Starogardzie
15. „ Maryński Marjan w Bydgoszczy
16. „ Ożegowski Stefan w Ostrowie
17. Pułk.-lek. Dr. Żelewski Stanisław w Grudziądzu
18. Dr. Płanieński Stanisław w Poznaniu
19. „ Wróblewski Kazimierz w Poznaniu
20. „ Michałowicz Narcyz w Lesznie
21. „ Matuszewski Romuald w Poznaniu
22. Pptk.-lek. Dr. Janiszewski Stefan w Poznaniu
23. Dr. Kukliński Stefan w Witkowie
24. Pptk.-lek. Dr. Rogala Czesław w Ostrowie
25. Dr. Szubert Tadeusz w Bydgoszczy
26. „ Wierzejewski Ireneusz w Poznaniu
27. „ Sikorski Henryk w Inowrocławiu
28. „ Szymanowski Kazimierz w Bydgoszczy.

Poznań, dnia 15 grudnia 1922 r.

Rządowy Komisarz Wyborczy
Izby Lekarskiej Poznańsko-Pomorskiej.
Dr. Hübner

Powyższe podaje do publicznej wiadomości.

— L. dz. 6825/22 St. I. —

Koźmin, dnia 28 grudnia 1922 r.

Starosta, Czarnecki

Nr. 605. Następujące osoby z powiatu tutejszego zamierzają wyprowadzić się do Niemiec.

1. Wilhelm Mayer, syn osadnika z Wielkiego-Zalesia.
2. Luiza Mayer, córka osadnika z Wielkiego-Zalesia.
3. Rozina Müller, robotnica z Rojewy.
4. Samuel Haim kupiec, z Borku wraz z rodziną.

Osoby i urzędy, mające jakiegokolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni w tutejszym Starostwie pokój nr. 3 zgłosić.

Koźmin, dnia 28 grudnia 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak.

Starszy Sekretarz powiatowy

Nr. 606. W miejsce ustępującego sołtysa p. Władysława Klepackiego w Rzemichowie powierzam sprawowanie urzędu sołteckiego, aż do wyboru nowego sołtysa, I. Jawnikowi p. Józefowi Rogalce, gospodarzowi z Rzemichowa.

— L. dz. 1688/22 W. P. —

Koźmin, dnia 14 grudnia 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Czarnecki.

Dział nieurzędowy

Szan. naszym Czytelnikom życzymy

„Dosiego Roku”

Administracja

Stołbce. (Zainach na starostę.) Na starostę Czapskiego w Stołbach dokonano zamachu rzucając do niego trzy bomby. Jedna z bomb spadła do sy-pialni, gdzie znajdował się starosta, lecz nie wyrządziła żadnych szkód. Zamachu dokonali przypuszczalnie bolszewicy.

Napad na komisarza policji. Napadu z niewiadomych motywów dokonano wieczorem na komisarza obwodowego z Dowiec powiecie poznańskim zachodnim. Gdy wracał powózką z misji urzędowej, wypadło z rowu przydrożnego pomiędzy Piewiskami a Gluchowem kilku drabów i zastąpiwszy koniom drogę, wrzasnęli: „Stój!” Konie splosły się i poniosły powózkę duży kawał drogi, aż się zatrzymały przed płotem jednej z zagród gospodarskich. Towarzystwo komisarzowi pomocnik biurowy, Stanisław Szymański, wypadł z powózki tak nieszczęśliwie, że zabił się na miejscu. Zmarły w tak tragiczny sposób liczył lat 25. Dochodzenia za opryskami w biegu

Komunikaty

Specjalny oddział pedagogiczny pod nazwą „Agronomia” powołany do życia przez istniejącą od lat 16 w Poznaniu konces. Prywatną Szkołę Handlową Pozn. Tow. Buchhalterji, rozpoczyna działalność swą z dniem 4 stycznia w nowych ubikacjach przy ulicy

Libelta 12 (3 min. od placu Nowomiejskiego, w pobliżu Teatru Wielkiego).

Obok kursów handlowych, które również rozpoczynają się z dniem 4 stycznia, oddział agronomiczny kształcić będzie specjalnie na biurowych funkcjonariuszów gospodarczych, których zapotrzebowanie w kołach ziemiańskich bardzo żywo się odczuwa. Zgło-

szenia na kursy handlowe i agronomiczne przyjmuje się do 2-go stycznia włącznie. Nauka trwa przedpoł. od 9 do 12, tak iż uczestnicy zamiejscowi wygodnie dojeżdżać mogą koleją. Sekretarjat znajduje się, jak przed 16 laty, przy św. Marcinie 29, naprzeciwko ul. Kantaka, gdzie przyjmuje się zgłoszenia i dostarcza prospektów.

Podziękowanie

Doznawszy tak dużo dowodów pamięci, przyjaźni i życzliwości z okazji mego 50-cio letniego jubileuszu zakonnego pełną wdzięczności i uznania składam Szanownemu Obywatelstwu miasta i okolicy, i wszystkim, którzy w jakibądź sposób przyczynili się do uświetnienia uroczystości jubileuszowej serdeczne „Bóg zapłać”

Matka Maksencya

Przełożona S. S. Elżbietanek

Koźmin, w grudniu 1922 r.

Zaginęły papiery wojskowe

na nazwisko

Łukasz Urbański Borek

Proszę o zwrot za wynagrodzeniem.

Dnia 15. listopada 1922 r.

zaginęły

papiery wojskowe

na nazwisko

Stanisław Maleszka

kapral z Koźmina

Ku wyjaśnieniu!

Ponieważ wobec wielkiej liczby zapytań, niemożliwym jest odpowiadać na każde z osobna, przeto donosimy niniejszem:

1. **Nasze znacznie powiększone nowe sale wykładowe** znajdują się przy ulicy Libelta 12 2 min. od placu Nowomiejskiego w pobliżu Teatru Wielkiego
2. **Nowe kursa handlowe** rozpoczynają się z dniem 2-go stycznia 1923. Godziny nauki: przedpoł. od 9 do 12 popołud. od 5 do 9
3. **Zgłoszenie na kursy** przyjmuje do 2 stycznia włącznie Sekretarjat, Poznań, św. Marcin 29.
4. **Nowy oddz. „Agronomia” kształci** na książkowych - sekretarzy - rachmistrów - korespondentów - stenografów - stenotypistów - przewodniczących obszarów dworskich - poborców podatków i rewizorów ksiąg pod kierownictwem fachowców z wykształceniem uniwersyteckim.
5. **Prospektu na 16 rok**

Szkoły Handlowej

Pozn. Tow. Buchhalterji

dostarcza Sekretarjat - św. Marcin 29
vis-avis ulicy Kantaka.

Dosiego Roku

życzę Szan. moim Odbiorcom

Herzliche Glückwünsche

zum Neuen Jahr

sende meiner werten Kundschaft

Nowa Drogerja, Koźmin

Właśc.: Cz. Ogurkowski

Kalendarze Marjańskie na r. 1923

z podaniem jarmarków

(poznańskich, pomorskich i górnośląskich)

poleca

Księgarnia Edwarda Kraszewskiego w Koźminie (Wyd. Orędownika)

Sprzedam w Dobrzycy

dom mieszkalny

chlew, stajnię i stodołę, wszystko w dobrym stanie, z ogrodem warzywnym. Miejsce nadaje się na wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwa.

Cena podług ugody.

Zgłoszenia przyjmuje

Wojciech Melcarz, Dobrzyca.

SKÓRY

wszelkiego rodzaju na obu-
wie, surowce
siodlarskie i
kożuchy do
wygarbowania

przyjmuje

Garbarnia Koźmińska

Telefon 75 Koźmin Telefon 75

Wydzierżawię w Koźminie

**skład wraz
z mieszkaniem**

**3 pokoje i kuchnię,
ew. także i piekar-
nię, stajnię i remizę**

Oferty li tylko piśmienne uprasza się do Ekspedycji Orędownika pod list 111.

Bank Koźmiński

Sp. z nieogr. odp.
w Koźminie.

Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności w Poznaniu nr. 200558, w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Ostrowie oraz w Banku Związku w Poznaniu

przyjmuje

Oszczędności

płaci procent według umowy i załatwia szybko i tanio — wszelkie sprawy wchodzące w zakres bankowości —

**Zapisujcie Orędownik
powiatu Koźmińskiego**

Ogłoszenie!

Na rok 1922 pobiera tuluejsza gmina miejska następujące dodatki do podatków Państwowych:

- b) 500% dodatków do podatków państwowo-dochodowych
- a) 100% od podatków państwowo-budynkowych
- b) 1 000% od podatków państwowo-gruntowych

Podając powyższe do wiadomości, nadmieniamy, że repartycja podatku komunalnego na rok 1922 wyłożona jest w biurze magistrackim w czasie od dnia 30 grudnia 1922 do dnia 13 stycznia 1923 roku celem przejrzania tejże przez podatników.

Piśmienne sprzeciwy przeciwko ustalonym podatkom komunalnym należy stawić do Magistratu w przeciągu 4 tygodni od dnia wyłożenia listy.

Sprzeciw nie wstrzymuje zapłaty.

Podatek komunalny jest zaraz płatny. Ostateczny termin uiszczenia podatku ustala się na dzień 25 stycznia 1923 r. Po upływie tego terminu nastąpi ściąganie przymusowe. Oprócz tego doliczać się będzie stosownie do uchwały sejmowej z dnia 6 VI. 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 57) od kwot w dniu płatności zalegających podatków odsetki a mianowicie 3% za każdy miesiąc zwłoki w pierwszym kwartale, 3, 1/2% w drugim kwartale, a po upływie pół roku 4% za każdy miesiąc.

Ażeby uniknąć przewidzianych w ustawie kar za zwłokę należy płacić wszystkie podatki komunalne najpóźniej do dnia 25 stycznia 1923 r. do kasy miejskiej.

Zwraca się na końcu uwagę, że koszty egzekucji policza się nadal bez względu na doliczone odsetki.

Koźmin, dnia 27 grudnia 1922 r.

Magistrat

Nowakowski

Dnia 9 stycznia 1923 r. o godzinie 4 1/2 popoł. odbędzie się powiatowe zebranie plantatorów buraków cukrowych dla cukrowni w Zdunach w Koźminie w hotelu p. Grodzkiego.

Porządek obrad.

1. wybór powiatowego męża zaufania,
2. sprawa wspólnego kontraktu,
3. sprawa akcji plantatorskiej,
4. zdeklarowanie ilości móg buraków cukrowych,
5. udzielenie plenipotencji mężowi zaufania celem pertrakcji z cukrownią w Zdunach.

Modlibowski, Skatów